

Els topònims inventats

Afegint a un nom un adjectiu que n'indica una qualitat o característica, podem determinar aquest nom, és a dir, diferenciar-lo dels altres: pi bord, casa blanca, riu estret. Aquesta mateixa determinació d'un nom, indicant-ne una característica, es pot també realitzar per mitjà d'un altre nom; en aquest cas, però, cal un mot d'enllaç, una preposició —normalment, la preposició de— que indiqui el tipus de relació que hi ha entre els dos noms: casa de fusta, riu de pedres, corbata de seda. En algun cas, un grup com ara tauleta de nit, arriba a poder ésser considerat com un autèntic mot compost.

Es fàcil d'adonar-se, doncs, que dos grups com cançó nadalenca i cançó de Nadal són equivalents, que nadalenc i de Nadal compleixen la mateixa funció de determinar el nom cançó, el que no és possible, en català, és enllaçar els dos elements cançó i Nadal per simple juxtaposició, sense el nexa de la preposició que estableixi la relació entre els dos substantius.

La formació de noms propis geogràfics ha seguit, com és natural, el mateix procés: noms de població com Aiguaviva, Aiguafreda, Castellvell, el Masroig, Riutort, Rocabrúna i Vallbona corresponen al primer esquema: un nom determinat per un qualificatiu. En canvi, Aigües de Ribes, Castelldefels, Puigdàlber, Riudecols, Riudarenes i Valdeperes, corresponen al tipus de nom determinat per un altre nom per mitjà de la preposició com a mot d'enllaç. Només en alguns casos excepcionals —en què el segon nom és un antropònim o nom personal— es prescindeix de la preposició de: Maspujols, Masllorenç, etc.

Els qui ara tenen ocasió de fixar noms geogràfics de nova creació no solien tenir en compte, per dissort, aquests trets tan elementals de la nostra llengua. I és així que veiem sorgir noms aberrants com Vallter o Deltebre, en la formació dels quals hom pot admetre que hi ha hagut molt bona fe, però que traeixen la tendència irresistible a recórrer als procediments de síntesi propis d'altres llengües, com l'alemany o l'anglès, en els esquemes de les quals hom vol emmotllar la nostra. Caldria evitar, certament, que proliferin uns resultats tan lamentables com aquests, els quals, tard o d'hora, bé caldrà pensar a revisar a fons.